

STOCKHOLMS UNIVERSITET
Psykologiska institutionen
Forskarutbildningen

Anvisningar till kursen

Frivillig och ofrivillig rörlighet och
inbäddning i arbetslivet:
Psykologiska och organisatoriska perspektiv
(7,5 hp, VT 2015)

Kursen ingår i Nationella forskarskolan i arbetsvetenskap
genom Forum för arbetslivsforskning (FALF)
och genomförs i samarbete med Stockholm Stress Centers forskarskola.

”Frivillig och ofrivillig rörlighet och inbäddning i arbetslivet: Psykologiska och organisatoriska perspektiv”

Kursens innehåll

Kursen tar sin utgångspunkt i de förändringar som präglar dagens arbetsliv och innefattar psykologiska perspektiv på rörlighet och inbäddning. Medan frivillig rörlighet är en naturlig del i karriärutveckling och arbetsbyten, är ofrivillig rörlighet ofta en följd av övertalighet i samband med organisationsförändringar. Även avsaknad av rörlighet (inbäddning) kan vara frivillig, d.v.s. att stanna i en organisation där villkoren och utvecklingsmöjligheterna är goda, eller ofrivillig, d.v.s. att stanna i brist på alternativ. Kursen relaterar individförhållanden till samhällsutveckling, arbetsmarknad och organisatoriska villkor. Konsekvenser av rörlighet/inbäddning för hälsa och arbetsglädje behandlas. Stor vikt läggs vid hur individen hanterar sina villkor liksom på hur olika aktörer kan medverka till mer gynnsamma mönster av rörlighet och inbäddning.

Arrangörer

Kursen arrangeras inom den nationella forskarskolan för arbetsvetenskap, genom Forum för arbetslivsforskning (FALF). Denna kurs arrangeras på Psykologiska institutionen vid Stockholms universitet, i samarbete med den av FORTE finansierade forskarskolan för Stockholm Stress Center (SSC).

Deltagare

Kursen är öppen att söka för doktorander (som är antagna till forskarutbildning) från alla svenska lärosäten. Inom ramen för FALFs forskarskola väljs tio deltagare ut så att det blir en spridning med avseende på disciplin, kön och geografi; för dessa doktorander finansieras resor och logi av FALFs nationella forskarskola. Kursen är även öppen att söka för doktorander från hela landet genom SSCs forskarskola; för dessa doktorander gäller villkor inom SSCs forskarskola för kost och logi. Kursen är även öppen för doktorander inom forskarutbildningen på Psykologiska institutionen vid Stockholms universitet; för dessa doktorander gäller sedvanliga villkor. *Läs mer om ansökan nedan.*

Uppläggning

Kursen genomförs vid Psykologiska institutionen, Stockholms universitet under vårterminen 2015. Den omfattar tre träffar à två dagar (måndag-tisdag). Måndagarna börjar kl. 11 och avslutas kl. 17, tisdagarna börjar kl. 9 och avslutas kl. 15. Datum för dessa träffar är:

- 23-24 mars
- 13-14 april
- 18-19 maj

Kursen arrangeras i form av föreläsningar varvade med seminarier. Varje tillfälle baseras på vetenskapliga artiklar/bokkapitel som behandlar kursens olika teman. Föreläsningar och seminarier kompletteras med gruppdiskussioner kring de teman som behandlas. Kursen avslutas med ett examinationsseminarium som baseras på deltagarnas individuellt författade papers. Vid detta examinationsseminarium presenterar varje deltagare sitt paper i form av en poster och där kursdeltagare utses att opponera på varandras papers.

Undervisningen äger rum på Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, Frescati Hagväg 14, seminarierum 357.

Kursansvariga och examinatorer

Magnus Sverke, professor, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

(magnus.sverke@psychology.su.se, 08- 16 14 19)

Helena Falkenberg, post-doc, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

(hfg@psychology.su.se, 08-16 38 75)

Johnny Hellgren, docent, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

(jhn@psychology.su.se, 08-16 13 88)

Övriga lärare:

Gunnar Aronsson, professor, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

(gunnar.aronsson@psychology.su.se)

Claudia Bernhard-Oettel, docent, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

(cbl@psychology.su.se)

Erik Berntson, docent, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

(erik.berntson@psychology.su.se)

Gunn Johansson, professor emerita, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

(gj@psychology.su.se)

Göran Kecklund, docent, Stressforskningsinstitutet, Stockholms universitet

(goran.kecklund@su.se)

Petra Lindfors, professor, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

(pls@psychology.su.se)

Anne Richter, post-doc, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

(anne.richter@psychology.su.se)

Marta Sousa-Ribeiro Larsson, fil dr, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

(marta.s.ribeiro@psychology.su.se)

Hugo Westerlund, professor, Stressforskningsinstitutet, Stockholms universitet

(hugo.westerlund@su.se)

Kursens lärandemål

Efter avslutad kurs förväntas deltagarna kunna:

- Redogöra för grundtankarna om frivillig och ofrivillig rörlighet och inbäddning i arbetslivet
- Diskutera vad olika aspekter av rörlighet och inbäddning representerar samt kritiskt reflektera kring olika begrepp och deras ursprung
- Analysera konsekvenser av rörlighet och inbäddning för individers attityder, beteende och hälsa
- Analysera hur individens attityder, beteende och hälsa kan påverkas genom olika typer av trender i arbetslivet, styrning av organisationer och arbetsrelaterade åtgärder
- Kritiskt reflektera kring teoretiska och metodologiska aspekter i forskningen om rörlighet och inbäddning i arbetslivet

Examination och kurskrav

Betyg på kursen ges i form av godkänd respektive icke godkänd. För att bli godkänd krävs (1) aktiv medverkan vid undervisningstillfällena och (2) godkänt individuellt författat paper.

(1) Kurskraven omfattar (a) aktiv medverkan i kursens föreläsnings- och seminarietillfällen, (b) färdigställande och presentation av poster baserad på eget paper samt (c) medverkan i opposition på andras papers vid slutexaminationstillfället.

(2) Kursens slutexamination utgörs av ett individuellt författat paper som utgår från något/några av de centrala begrepp som kursen behandlar. Detta paper, som ska ha en omfattning av 6–8 sidor (enkelt radavstånd, exklusive referenser), examineras och betygsätts med godkänd/icke godkänd. Paper cirkuleras i gruppen före slutseminariet för att möjliggöra opposition (se schema).

Bedömning av paper sker med utgångspunkt från följande kriterier:

- Relevant koppling till frågeställning
- Koppling till kurslitteraturen och annan litteratur relevant för uppgiften
- Tydlighet och struktur i framställningen
- Inslag av reflektion och eget resonemang

Kurslitteratur

Bok

N Näswall, K., Hellgren, J., & Sverke, M. (2008). *The individual in the changing working life*. Cambridge: Cambridge University Press (valda delar; siffra i schemat anger aktuellt kapitel).

Artiklar (motsv.)

- A Aronsson, G. (2007). Rörlighet, inlåsning och hälsa. I K. Åkerlund (Red.), *Rörlighet för ett dynamiskt arbetsliv* (s. 7-13). *Vinnova rapport 2007:9*.
(<http://www.vinnova.se/upload/epistorepdf/vr-07-09.pdf>)
- ADG Aronsson, G., Dallner, M., & Gustafsson, K. (2000). Yrkes- och arbetsplatsinlåsning. En empirisk studie av omfattning och hälsokonsekvenser. *Arbete och Hälsa 2000:5*.
(https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/4249/1/ah2000_05.pdf)
- AB Arman, R., & Bergström, O. (2014). Omställningskompetens i detaljhandeln. FE rapport 2014- 241, Göteborg Universitet.
(https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/35535/1/gupea_2077_35535_1.pdf)
- BM Berntson, E., & Marklund, S. (2007). The relationship between perceived employability and subsequent health, *Work & Stress, 21*(3), 279-292.
- BN Bernhard-Oettel, C. & Näswall K. (in press). Career continuance and transfer of competencies after job transitions: Insights from a Swedish stud. In B. van der Heijden & A. de Vos (Eds.), *Handbook of sustainable careers*. Edward Elgar.
- C Cheng, G., & Chan, D. (2008). Who suffers from job insecurity? A meta-analytic review. *Applied Psychology: An International Review, 57*(2), 272–303.
- D Datta, D. K., Guthrie, J. P., Basuil, D., & Pandey, A. (2010). Causes and effects of employee downsizing: A review and synthesis. *Journal of Management, 36*(1), 281-348.
- G Geurts S. A. E., & Sonnentag, S. (2006). Recovery as an explanatory mechanism in the relation between acute stress reactions and chronic health impairment. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health, 32*(6), 482-492.
- GG Gullers grupp (2007). Är svenskt management konkurrenskraftigt? Trettio ledare om svenskt management, dess konkurrenskraft och framtida utveckling - resultat från en intervjuundersökning. *Vinnova rapport VR 2007:13*.
(<http://www.vinnova.se/upload/EPiStorePDF/vr-07-13.pdf>)
- H Huang, Q., El-Khoury, B. M., Johansson, G., Lindroth, S., & Sverke, M. (2007). Women's career patterns: A study of Swedish women born in the 1950s. *Journal of Occupational and Organizational Psychology, 80*(3), 387-412

- I Innstrand, S.T., Langballe, E.M., Espnes, G.A., Falkum, E., & Aasland, O.G., (2008). Positive and negative work–family interaction and burnout: A longitudinal study of reciprocal relations. *Work & Stress*, 22(1), 1-15.
- KL Keim, A. C., Landis, R. S., Pierce, C. A., & Earnest, D. R. (2014, May 5). Why do employees worry about their jobs? A meta-analytic review of predictors of job insecurity. *Journal of Occupational Health Psychology*. Advance online publication. (<http://dx.doi.org/10.1037/a0036743>)
- KN Kivimäki, M., Nyberg, S. T., Batty, G. D., Fransson, E. I., Heikkila, K., Alfredsson, L., et al. (2012). Job strain as a risk factor for coronary heart disease: A collaborative meta-analysis of individual participant data. *Lancet*, 380(9852),1491-1497
- M Michel, J.S., Kotrba, L.M., Mitchelson, J.K., Clark, M.A., & Baltes, B.B. (2011). Antecedents of work-family conflict: A meta-analytic review. *Journal of Organizational Behavior*, 32, 689-725.
- MS Mishra, A. K., & Spreitzer, G. M. (1998). Explaining how survivors respond to downsizing: The roles of trust, empowerment, justice, and work redesign. *Academy of Management Review*, 23(3), 567-588.
- S Stengård, J., Bernhard-Oettel, C., Näswall, K., Ishäll, L., & Berntson, E. (2014). Understanding the determinants of well-being and organizational attitudes during a plant closure: A Swedish case study. *Economic and Industrial Democracy*. Published online before print March 31, 2014, (doi: 10.1177/0143831X14527775).
- TY Tsai, C.-F., & Yen, Y.-F. (2008). A model to explore the mystery between organizations' downsizing strategies and firm performance: Integrating the perspective of organizational change, strategy and strategic human resource management. *Journal of Organizational Change Management*, 21(3), 367-384.
- vT von Thiele Schwarz, U., Lindfors, P., & Lundberg, U. (2008). Health-related effects of worksite interventions involving physical exercise and reduced working hours. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*, 34(3), 179-188.
- U Ursin, H., & Eriksen, H. R. (2010). Cognitive activation theory of stress (CATS). *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 34(6), 877-81.
- VL Van Laethem, M., Beckers, D. G. J., & Kompier, M. A. J. et al. (2013). Psychosocial work characteristics and sleep quality: A systematic review of longitudinal and intervention research. *Scandinavian Journal of Work, Environmental & Health*, 39(6), 535-549.
- WS Wang, M., & Shultz, K. S. (2010). Employee retirement: A review and recommendations for future investigation. *Journal of Management*, 36(1), 172-206.
- WG Westerlund, H., Gustafsson, P. E., Theorell, T., Janlert, U., & Hammarström, A. (2012). Social adversity in adolescence increases the physiological vulnerability to job strain in adulthood: A prospective population-based study. *PLoS ONE*, 7(4):e35967.

Ansökan

Ansökan ska vara inskickad **senast 30 januari 2015** till Helena Falkenberg, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, 10691 Stockholm. E-post: hfg@psychology.su.se.

Frågor om kursen kan ställas till någon av de kursansvariga.

Anökningsblankett återfinns sist i detta dokument.

Hjärtligt välkommen!

Schema

Datum	Tid	Innehåll	Lärare	Litteratur
<i>Gång 1</i>				
23/3	11.00-11.50	Kursintroduktion	MS HF JH	N1,3
	12.00-13.00	Lunch		
	13.00-14.30	Rörlighet och karriärutveckling	MS	N2; H
	14.30-15.00	Kaffe		
	15.00-17.00	Organisationsförändringar och personalneddragningar	JH	D; MS; TY
	19.00	Gemensam middag		
24/3	9.00-10.00	Anställningsotrygghet	AR	N5,6; C; KL
	10.00-11.00	Anställningsbarhet	EB	N5; BM
	11.00-12.20	Kaffe + Gruppdiskussion	AR EB JH	
	12.30-13.30	Lunch		
	13.30-15.00	Hälsofrämjande och värdeskapande?	GJ	N18; GG
<i>Gång 2</i>				
13/4	11.00-12.20	Arbete och övrigt liv	HF	N7,8; I; M
	12.30-13.30	Lunch		
	13.30-14.30	Återhämtning	GK	G; VL
	14.30-16.00	Kaffe + Gruppdiskussion	HF GK	
	16.00-17.00	Active aging and bridge employment	MSR	N16; WS
14/4	9.00-10.00	Omställningar	CB	AB; BN; S
	10.00-11.00	Inläsning	GA	A; ADG
	11.00-12.20	Kaffe + Gruppdiskussion	CB GA MS	
	12.30-13.30	Lunch		
	13.30-15.00	Handledning	MS HF JH	
11/5	<i>Cirkulering av paper och poster</i>			
<i>Gång 3</i>				
18/5	11.00-12.20	Arbetsstress och stresshantering	HW	N12,14,15; KN; U; WG
	12.30-13.30	Lunch		
	13.30-15.30	Hälsopromotion och arbetsplatsinterventioner	PL	N17,19,20; vT
	15.30-17.00	Kaffe + Gruppdiskussion	MS HF JH PL	
19/5	9-12.30	Examination av papers + Posterpresentation	MS HF JH	
	13.00	Avslutningslunch + Kursutvärdering		

Noter:

Initial för lärare: se schema. Litteraturförkortningar: se litteraturlista.

All undervisning sker på Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, Frescati Hagväg 14, seminarierum 357. Gruppdiskussioner i anvisade grupper.

Ansökan om att delta i FALFs nationella forskarskola

Frivillig och ofrivillig rörlighet och inbäddning i arbetslivet: Psykologiska och organisatoriska perspektiv (7,5 hp)

Namn:
Personnummer:
E-post:
Telefon:
Mobil:
Universitet/högskola:
Institution/Avdelning:
Postadress:
Postnummer och postort:
Forskarutbildningsämne (ämne som du avser att disputera i):
Huvudhandledare , namn och titel:
Bihandledare , namn och titel:
Bihandledare , namn och titel:
Påbörjat forskarutbildning (år, termin):
Beräknad disputation (år, termin):
Jag söker kursen via FALFs forskarskola [☐] Jag söker kursen via SSCs forskarskola [☐] Jag är doktorand vid Psykologiska institutionen, SU [☐]
Jag behöver övernattninng vid samtliga undervisningstillfällen ja [☐] /nej [☐]

Intyg från huvudhandledare

Härmed intygar jag att kursen *Frivillig och ofrivillig rörlighet och inbäddning i arbetslivet: Psykologiska och organisatoriska perspektiv* ryms inom ovan nämnda doktorands forskarutbildning

Namnsteckning:

Namnförtydligande:

Till ansökan bifogas även:

- En kort CV, ca 1 sida.
- En motivation kring varför du vill delta i kursen (max 1 sida).

Skicka ansökan med CV **senast den 30 januari 2015**, till:

Helena Falkenberg

Psykologiska institutionen

Stockholms universitet

10691 Stockholm

E-post: hfg@psychology.su.se